

**TURUN
YLIOPISTO**

Käsityökasvatuksen toteutuminen varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen opettajan tutkinto-ohjelma

/ OKL Rauma

Kandidaatintutkielma

Meeri Kari

Iina Kiviluoma

3.5.2026

Turku

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Kasvatustiede

Tekijät: Meeri Kari & Iina Kiviluoma

Otsikko: Käsityökasvatuksen toteutuminen varhaiskasvatuksessa

Ohjaaja: Anne Sorariutta

Sivumäärä: 37 sivua

Päivämäärä: 3.5.2025

Tiivistelmä

Käsityökasvatus tarjoaa lapsille mahdollisuuden tutustua oman lähialueensa käsityökulttuuriin sekä erilaisiin käsityön muotoihin. Käsitöitä tehdessään lapset oppivat erilaisia käsityötekniikoita sekä kehittävät suunnittelu- ja motorisia taitojaan. Lisäksi käsityötoiminta tukee lasten itsesäätelytaitoja, kuten kykyä kohdata haasteita ja edetä työskentelyssä pitkäjänteisesti. Käsityökasvatusta voidaan myös yhdistää osaksi muuta varhaiskasvatustoimintaa, mikä mahdollistaa monipuolisten oppimiskokemusten rakentumisen. Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin, millaisia ositettuja ja kokonaisia käsitöitä varhaiskasvatuksessa valmistetaan sekä millaisia näkemyksiä henkilöstöllä on käsityökasvatuksesta.

Tämä tutkimus oli laadullinen tutkimus, jonka tutkimusaineisto on kerätty kyselylomakkeella. Tutkimukseen osallistui yhdeksän varhaiskasvatusalalla työskentelevää henkilöä ja tutkimusaineisto muodostui heidän vastauksistaan. Tutkimusaineisto analysoitiin käyttämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, jossa aineisto luokitellaan pienempiin osiin analyysin tukemiseksi.

Tulosten perusteella varhaiskasvatusyksiköissä valmistetaan enemmän ositettuja kuin kokonaisia käsitöitä ja toiminta painottuu erityisesti tekstiilitöihin, joita valmistettiin teknisiä käsitöitä enemmän. Henkilöstö koki käsityökasvatuksen tärkeäksi osaksi varhaiskasvatusta ja näki siinä paljon pedagogisia mahdollisuuksia. Käsityökasvatuksen toteutumista kuitenkin rajoittavat vastaajien mukaan resurssien ja ajan puute sekä henkilöstön riittämättömät käsityötaidot sekä tilanpuute.

Avainsanat: käsityö, käsityökasvatus, kokonainen käsityö, esiopetus, varhaiskasvatus

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Käsityö	6
2.1	Käsityökasvatuksen historia	6
2.2	Käsityökasvatus osana formaalia oppimista	7
2.3	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käsityökasvatus	8
2.4	Kokonainen käsityö	10
2.5	Käsityökasvatuksen yhdistäminen osaksi muuta varhaiskasvatustoimintaa	12
2.6	Käsityökasvatuksen haasteet.....	13
3	Tutkimusongelmat	14
4	Menetelmät	15
4.1	Osallistujat ja aineiston hankkiminen	16
4.2	Aineiston analysointi	17
4.3	Eettiset näkökulmat	19
5	Tulokset	21
5.1	Käsityötoiminnan ja kokonaisten käsityöprojektien toteuttaminen varhaiskasvatuksessa	21
5.2	Varhaiskasvatuksen työntekijöiden suhtautuminen käsityökasvatukseen	23
5.3	Käsityötoiminnan toteutumisen mahdollisuudet	24
5.4	Käsityötoiminnan toteutumisen esteet	25
6	Pohdinta	28
7	Tutkimuksen luotettavuustarkastelu ja eettiset näkökulmat	32
	Lähteet	34
	Liitteet	37
	Liite 1 Kyselylomake	37

1 Johdanto

Käsityökasvatus on osa suomalaista varhaiskasvatustoimintaa ja sitä tulisikin toteuttaa kaikkien varhaiskasvatusikäisten lasten kanssa aina pienimmistä lapsista lähtien.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa todetaan, että käsityökasvatuksen tavoitteena on tarjota lapsille mahdollisuus tutustua ja kokeilla erilaisia materiaaleja ja opetella erilaisia käsityötekniikoita (Opetushallitus, 2022). Tehdessään käsitöitä lapset saavat mahdollisuuden toteuttaa omia ideoitaan sekä valmistaa teoksia, joissa näkyy heidän oma luovuutensa ja kädenjälkensä. Laadukkaalla käsityökasvatuksella on havaittu myös olevan positiivisia vaikutuksia lasten kasvuun ja kehitykseen (Alamäki, 1997).

Vaikka varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toteutettavaa käsityökasvatusta on tutkittu aikaisemminkin, tutkimusten määrä on jäänyt vähäiseksi. Aikaisemmista tutkimuksista käy ilmi, että käsityökasvatus tukee monipuolisesti lasten kokonaisvaltaista kehitystä (Alamäki, 1997; Grönman ym., 2022; Yliverronen, 2014;). Laadukas käsityökasvatus kehittää kädentaitojen lisäksi myös lasten luovuutta, ongelmanratkaisutaitoa sekä sosiaalisia taitoja (Alamäki, 1997). Tästä huolimatta käsityökasvatukseen käytetään monissa päiväkodeissa vähemmän aikaa kuin muihin taito -ja taideaineisiin, kuten musiikkiin ja kuvataiteisiin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, 2021).

Tutkimukset ovat osoittaneet, että varhaiskasvatusikäiset lapset kykenevät aikuisten tuella toteuttamaan kokonaisen käsityön periaatteiden mukaisia käsityöprojekteja (Yliverronen, 2014). Kokonaisella käsityöllä tarkoitetaan prosessia, jossa sama henkilö vastaa sekä tuotteen suunnittelusta että sen valmistamisesta. Aiempi tutkimus korostaa kokonaisen käsityön merkitystä käsityökasvatuksessa sekä lasten kykyä osallistua sen mukaiseen työskentelyyn (Grönman ym., 2022; Yliverronen, 2014). Kuitenkin vähemmän on tietoa siitä, miten varhaiskasvatuksen henkilöstö suhtautuu käsityökasvatukseen ja sen toteuttamiseen. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, millaisia ositettuja ja kokonaisia käsityöprojekteja varhaiskasvatuksessa toteutetaan sekä millaisia näkemyksiä henkilöstöllä on käsityökasvatuksesta. Lisäksi selvitetään,

millaisia mahdollisuuksia ja haasteita työntekijät liittävät käsityökasvatuksen toteuttamiseen varhaiskasvatuksessa.

2 Käsityö

Käsityö on perusopetuksessa oppiaine, joka jakautuu tekniseen työhön ja tekstiilityöhön (Hilmola & Autio, 2017). Oppiaineen tavoitteena ei ole ainoastaan kädentaitojen kehittäminen, vaan myös oppilaiden teknisen osaamisen ja esteettisten taitojen vahvistaminen (Beutin ym., 2025). Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että oppilaiden odotetaan oppivan suunnittelemaan käsityötuotteita sekä hahmottamaan, miten ne voidaan toteuttaa käytännössä. Käsitöiden tekeminen onkin kokonaisvaltaista toimintaa, jossa yhdistyvät käytännön työskentely ja ajattelun taidot, sillä se vaatii kädentaitojen lisäksi myös kognitiivisia valmiuksia (Karppinen, 2005). Jotta oppilas pystyy toteuttamaan käsityötuotteen, hänen tulee tuntee erilaisia materiaaleja, työkaluja ja käsityötekniikoita sekä osata hyödyntää tätä tietoa suunnittelun ja valmistamisen eri vaiheissa (Beutin ym., 2025).

2.1 Käsityökasvatuksen historia

Käsityöt ovat olleet osa suomalaista varhaiskasvatusta jo 1800-luvulta lähtien, jolloin Friedrich Fröbelin kasvatuseräjä toi käsityölliset ja toiminnalliset menetelmät osaksi lapsen oppimista (Yliverronen ym., 2018). Vuosien varrella käsityökasvatuksen tavoitteet eivät kuitenkaan ole pysyneet muuttumattomina, vaan niitä on muokattu vastaamaan yhteiskunnan kehitystä sekä kulloisiakin tarpeita ja vaatimuksia (Marjanen & Metsärinne, 2019). Alkuvaiheessa käsityökasvatuksen painopiste oli vahvasti käytännön taidoissa, sillä sen tehtävänä oli opettaa lapsille hyödyllisten ja arjessa tarvittavien tuotteiden kuten vaatteiden ja työvälineiden valmistamista. Käsitöiden tekemisen nähtiin samalla kasvattavan työn arvostukseen ja tukevan kansalaisten toimeentuloa ja taloudellista hyvinvointia. Myöhemmin, erityisesti 1900-luvun loppupuolella, käsityökasvatuksessa alettiin korostaa yhä enemmän myös luovuuden ja persoonallisuuden kehittämistä, jolloin käsityö alettiin nähdä pelkän hyötynäkökulman sijaan myös itseilmaisun ja oppilaan kokonaisvaltaisen kasvun välineenä (Karppinen, 2005)

Nykyisin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käsityökasvatusta ohjaavat valtakunnalliset Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Opetushallitus, 2022) sekä

Esiopetussuunnitelman perusteet (Opetushallitus, 2014) jotka määrittelevät opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja pedagogisia lähtökohtia. Näiden perusteiden mukaisesti toiminnan tulee tukea lasten laaja-alaista osaamista ja käsityökasvatus sijoittuu osaksi oppimisen aluetta ”Ilmaisun monet muodot” (Opetushallitus, 2014; Opetushallitus, 2022). Tämän oppimisen alueen tavoitteena on tarjota lapsille mahdollisuuksia tutustua taiteen eri muotoihin ja kulttuuriperintöön sekä rohkaista heitä ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Käsityöllinen ilmaisu nähdään yhtenä luovan ilmaisun muotona musiikillisen, kuvallisen, sanallisen ja kehollisen ilmaisun rinnalla ja sen kautta lapsi voi yhdistää toiminnan, ajattelun ja luovuuden konkreettiseksi tekemiseksi.

2.2 Käsityökasvatus osana formaalia oppimista

Varhaiskasvatuksen perusteiden mukaan laaja-alainen osaaminen muodostuu “tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla” (Opetushallitus, 2022, s. 25). Esiopetussuunnitelman perusteissa käsityökasvatuksen keskeisenä lähtökohtana on lasten oman suunnittelun ja työskentelyn merkitys osana käsityöprosessia sekä käsityötaitojen oppiminen niin yksin kuin ryhmässä (Opetushallitus, 2014). Käsityökasvatus ei näin ollen ole irrallinen kokonaisuus vaan se kytkeytyy luontevasti muihin oppimisen alueisiin kuten teknologiakasvatukseen, tutkivaan toimintaan sekä toteutuu usein eheyttävästi lasten omien kiinnostuksenkohteiden kautta (Yliverronen, 2019).

Käsityökasvatuksella tarkoitetaan yleisesti toimintaa, jossa käsityötuotteita valmistetaan kasvatuksellisessa ja opetuksellisessa tarkoituksessa hyödyntäen erilaisia materiaaleja, välineitä ja tekniikoita (Karppinen, 2005). Sen keskeisenä tavoitteena on tukea lasten suunnittelu- ja ongelmanratkaisutaitojen kehittymistä sekä laajentaa heidän ymmärrystään erilaisista materiaaleista ja käsityön muodoista kokemuksellisen tekemisen kautta (Kansallisen Koulutuksen Arviointikeskus, 2021). Oppiminen ei rajoitu vain uusien taitojen harjoitteluun, vaan käsityökasvatuksessa voidaan hyödyntää myös lasten omia taustoja sekä perinteisiä käsityötekniikoita (Opetushallitus, 2014; Opetushallitus, 2022).

Käsityötoiminta on samalla hyvin kokonaisvaltaista, sillä siinä yhdistyvät motoriset ja kognitiiviset taidot tavalla, joka tukee aivojen plastisuutta ja oppimiskykyä (Veeber ym., 2015). Tekemisen kautta lapsi oppii vähitellen havainnoimaan ympäristöään tarkemmin ja ymmärtämään materiaalista maailmaa samalla kun materiaalien ja välineiden käsittely sekä niiden muokkaaminen synnyttää vuorovaikutusta, joka voi johtaa uudenlaisiin oivalluksiin ympäristöstä (Pöllänen ym., 2020; Veeber ym., 2015). Käsitöitä tehdessä ihminen joutuu ratkaisemaan erilaisia ongelmia ja soveltamaan aiempaa osaamistaan käytännössä, mikä tukee ajattelun ja oppimisen kehittymistä (Pöllänen ym., 2020). Näiden lisäksi käsityö voi lisätä hyvinvointia sillä keskittynyt ja rauhallinen työskentely tarjoaa mahdollisuuden rauhoittumiseen sekä luovaan itseilmaisuun (Veeber ym., 2015). Aivojen nopea kehitys varhaislapsuudessa tekee käsityötoiminnasta erityisen merkityksellistä, sillä sen vaikutukset voivat näkyä lasten motoristen ja kognitiivisten taitojen vahvistumisena. Jo pienimuotoinen käsityöskentely voi tukea taitojen kehitystä. Lisäksi hitaasti etenevät käsityöprosessit voivat opettaa lapsille kärsivällisyyttä ja auttaa heitä rauhoittumaan keskittyneen tekemisen pariin (Veeber ym., 2015). Käytännön tasolla käsityötoiminta muotoutuu lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden ja sitä voidaan toteuttaa monipuolisesti kaikenikäisten lasten kanssa mukauttamalla tehtäviä tilanteeseen sopiviksi (Ruokonen, 2022). Tällöin aikuisen rooli korostuu ohjaajana ja mahdollistajana, joka tukee lasta etenemistä omalla lähikehityksen vyöhykkeellään.

2.3 Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käsityökasvatus

Käsityötoiminta varhaiskasvatuksessa rakentuu monipuolisista työskentelytavoista, välineistä ja rakenteista, joita hyödynnetään lasten ikä- ja taitotaso huomioon ottaen (Ruokonen, 2022). Toimintaan voi sisältyä sekä perinteisiä askartelunomaisia menetelmiä että teknologiseen osaamiseen liittyviä elementtejä ja oppiminen tapahtuu usein leikin kautta. Tämän vuoksi lasten oma tutkiminen, kokeileminen ja välineiden sekä materiaalien ihmettely ovat keskeinen osa käsityötaitojen kehittymistä. Lasten tulisi saada tutustua käsityömateriaaleihin monipuolisesti myös aistien avulla, jotta he oppivat ymmärtämään materiaalien ominaisuuksia ja mahdollisuuksia. Samalla käsityötoiminta tarjoaa lapsille tilaisuuden muokata omia ideoitaan konkreettiseen

muotoon, jolloin mielikuvitus, leikki ja reaali maailma kietoutuvat luontevasti yhteen. Monet varhaiskasvatuksessa toteutettavat käsityöt saavatkin alkunsa lasten leikeistä ja näkyvät esimerkiksi leikeissä tarvittavina välineinä tai osana rekvisiittaa.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa käsityötä toteutetaan monimateriaalisesti (Ruokonen, 2022). Monimateriaalisuudella tarkoitetaan sitä, että työskentely ei rajoitu vain tietynlaisiin materiaaleihin, välineisiin tai työtapoihin, vaan niitä valitaan joustavasti tilanteen ja tarkoituksen mukaan. Näin käsityötoiminta muodostuu oppimisympäristöksi, jossa keskeistä ei ole pelkästään lopputulos vaan itse tekemisen prosessi ja siihen liittyvät kokemukset. Käsityökasvatus tukee lapsen kehitystä monipuolisesti sillä käsityöskentelyssä yhdistyvät hienomotoriset taidot, suunnittelu ja luova ilmaisu (Karppinen, 2005; Ruokonen, 2022). Samalla käsityö tarjoaa mahdollisuuksia identiteetin rakentumiseen ja elämänhallinnan taitojen vahvistamiseen, kun lapsi saa kokea onnistumista ja huomata pystyvänsä toteuttamaan omia ideoitaan (Karppinen, 2005). Varhaiskasvatuksessa voidaan toteuttaa monenlaisia käsityöprojekteja, joissa hyödynnetään sekä kovia että pehmeitä materiaaleja ja erilaisia tekniikoita (Alamäki, 1997). Tavoitteena on myös, että lapset pääsevät suunnittelemaan ja toteuttamaan omia töitään ja esiopetuksessa lapsille tulisi sisältyä vähintään yksi pidempikestoinen käsityöprojekti opettajan ohjauksessa (Opetushallitus, 2014).

Varhaiskasvatuksessa voidaan valmistaa sekä kokonaisia että ositettuja käsitöitä (Karppinen, 2005), mutta varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käsityö rakentuu pääasiallisesti kokonaisen käsityön ajatukselle (Ruokonen, 2022). Tämä näkyy myös opetussuunnitelmien kuvauksissa, joissa korostetaan kokonaiselle käsityölle tyypillisiä piirteitä kuten tuotteiden suunnittelua ja valmistamista osana samaa prosessia (Opetushallitus, 2014; Opetushallitus, 2022). Ositetussa käsityössä sen sijaan tuotteen suunnittelu ja toteutus jakautuvat eri henkilöille (Kröger, 2020), ja tällaisia töitä ovat esimerkiksi valmiin mallin tai ohjeen pohjalta valmistettavat käsityöt. Vaikka ositetut käsityöt voivat tukea yksittäisten tekniikoiden ja taitojen harjoittelua, ne eivät samalla tavalla kehitä ideointiin ja suunnitteluun liittyviä valmiuksia. Tämän vuoksi

käsityöopetuksen tulisi painottua pääosin kokonaisen käsityön toteuttamiseen (Pöllänen & Kröger, 2004).

2.4 Kokonainen käsityö

Kokonaisen käsityön kriteerit täyttävissä projekteissa tuotteen suunnittelusta ja valmistamisesta vastaa yksi ja sama henkilö (Pöllänen & Kröger, 2004). Siinä korostuvat erityisesti ongelmanratkaisu, itseilmaisu ja tuotteen suunnittelu mutta samalla se tarjoaa tekijälle mahdollisuuden syventää omia käsityötaitojaan prosessin aikana (Yliverronen, 2014). Pedagogisena tavoitteena on sitouttaa lapset työskentelyyn ja tarjota heille mahdollisuuksia vaikuttaa työn lopputulokseen monin eri tavoin (Ruokonen, 2022). Kokonainen käsityöprosessi muodostuu neljästä vaiheesta: ideoinnista, suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista. Ideointivaiheessa etsitään tietoa ja inspiraatiota työn tueksi sekä tuotetaan ideoita huomioiden tuotteen esteettiset ja toiminnalliset ominaisuudet (Pöllänen & Kröger, 2004). Lapsille ideointi on usein luontevaa, erityisesti silloin, kun opettaja tarjoaa selkeän tehtävänannon ja monipuolisia, inspiroivia materiaaleja työskentelyn pohjaksi (Ruokonen, 2022).

Suunnitteluvaiheessa ideoinnin pohjalta kehitetään tuotetta eteenpäin, etsitään lisätietoa, ratkaistaan mahdollisia ongelmia ja suhteutetaan suunnitelmia käytettävissä oleviin resursseihin (Ruokonen, 2022). Tavoitteena on muodostaa sellainen suunnitelma, jonka avulla tuotteen valmistaminen on mahdollista (Pöllänen & Kröger, 2004). Suunnitteluun liittyvät työjärjestyksen ja teknisten ratkaisujen hahmottaminen on kuitenkin lapsille usein haastavaa, sillä heillä ei ole vielä kertynyt riittävästi kokemusta käsityöprosessin eri vaiheista (Ruokonen, 2022). Tästä syystä lapset tarvitsevat suunnittelun tueksi aikuisen ohjausta sekä valmiita materiaaleja ja teknisiä ratkaisuja, joiden avulla he voivat rakentaa omaa suunnitelmaansa.

Toteutus- eli valmistusvaiheessa suunnitelman pohjalta valmistetaan lopullinen tuote, arvioidaan omaa etenemistä ja osaamista sekä tehdään muutoksia ja parannuksia tarpeen mukaan (Pöllänen & Kröger, 2004). Lasten ensimmäiset käsityöt eivät aina onnistu suunnitellulla tavalla, eikä suunnitelmaa ole välttämätöntä toteuttaa

sellaisenaan (Ruokonen, 2022). Siksi suunnitelman muokkaaminen valmistusprosessin aikana kuuluu olennaisena osana kokonaisen käsityön prosessiin.

Arviointivaiheessa tekijä arvioi valmistamaansa tuotetta sekä omaa työskentelyään tuotteen suunnittelun ja valmistamisen eri vaiheissa (Pöllänen & Kröger, 2004).

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa arviointi tapahtuu usein jatkuvana prosessina, jossa lapset saavat palautetta työskentelystään jo työn eri vaiheissa (Ruokonen, 2022).

Tämä tukee lasten mahdollisuuksia pohtia omia valintojaan ja arvioida omaa suoriutumistaan aktiivisesti sekä kehittää työskentelyään eteenpäin.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käsityö rakentuu pääasiallisesti kokonaisen käsityön ajatukselle (Ruokonen, 2022). Sekä varhaiskasvatuksen että esiopetuksen opetussuunnitelmien kuvaukset käsityökasvatuksesta korostavat kokonaiselle käsityölle merkityksellisiä piirteitä kuten tuotteiden suunnittelua ja valmistamista (Opetushallitus, 2014; Opetushallitus, 2022). Lasten kanssa toimiessa kokonaisen käsityön prosessia on tarkasteltava joustavammin ja heille on tarvittaessa tarjottava ohjausta ja tukea (Ruokonen, 2022). Keskeistä kuitenkin on, että lapsille tarjotaan mahdollisuuksia toteuttaa kokonaisia käsityöprojekteja.

Koska kokonaisen käsityöprosessin vaiheet voivat olla lapsille aluksi vieraita, lasten tulisi ennen käsityöprojektien aloittamista saada mahdollisuus tutustua prosessin eri vaiheisiin, kuten suunnitteluun ja arviointiin (Hope, 2005). Tämä tukee lasten ymmärrystä siitä, miten käsityöprosessi etenee ja auttaa heitä hahmottamaan projektin yhtenä kokonaisuutena. Ilman selkeää käsitystä kokonaisesta käsityöprosessista lapsi saattaa nähdä sen eri vaiheet toisistaan irrallisina toimintoina.

Kokonaisen käsityöprosessin toteuttamista voidaan lisäksi tukea muokkaamalla työskentelyä lasten taitotason mukaiseksi, esimerkiksi kaksiulotteisten suunnitelmapiirrosten hahmottaminen voi olla pienille lapsille haastavaa, jolloin suunnittelua voidaan toteuttaa kolmiulotteisesti, kuten muovailemalla suunnitelma savesta (Yliverronen, 2014). Lisäksi suunnittelua voidaan helpottaa tarjoamalla lapsille mahdollisuus tutustua projektissa käytettäviin materiaaleihin jo ennen varsinaisen työn aloittamista.

Varhaiskasvatuksen käsityökasvatusta koskeva tutkimus on painottunut erityisesti esiopetuksen käsityökasvatukseen (Yliverronen, 2014; Yliverronen ym., 2016; Yliverronen ym., 2018). Tutkimusten perusteella esiopetusikäiset lapset kykenevät toteuttamaan kokonaisen käsityöprosessin mukaisia töitä ja suunnittelemaan tuotteita yhdessä toisten lasten kanssa. Vaikka esikouluikäisiä nuorempia lapsia koskevaa tutkimusta on tehty vähemmän, tulokset osoittavat, että myös 3–5-vuotiaat lapset pystyvät aikuisen ohjauksessa ja tuella osallistumaan käsityötuotteiden suunnitteluun ja valmistamiseen (Yliverronen., 2014).

2.5 Käsityökasvatuksen yhdistäminen osaksi muuta varhaiskasvatustoimintaa

Vaikka käsityökasvatuksen pedagogiset tavoitteet painottuvat pääasiassa kädentaitojen harjoitteluun ja luovaan toimintaan, aiemmat tutkimukset osoittavat sen tarjoavan myös mahdollisuuksia osana laajempaa varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa (esim. Beutin ym., 2025; Gröhnman ym., 2022; Rönkkö ym., 2025; Yliverronen, 2014). Käsityökasvatusta voidaan siten tarkastella osana kokonaisvaltaisempaa oppimista, jossa eri sisältöalueet tukevat toisiaan.

Tutkimuksissa käsityötoimintaa on kehitetty liittämällä siihen muiden oppimisen alueiden elementtejä, mikä on tuonut siihen uusia pedagogisia näkökulmia (esim. Gröhnman ym., 2022; Rönkkö ym., 2025; Yliverronen, 2014). Tarinalliset elementit voivat tukea käsityöprosessia lisäämällä lasten kiinnostusta ja auttamalla heitä hahmottamaan työskentelylle merkityksellisen kontekstin (Yliverronen, 2014). Tämä voi samalla vahvistaa lasten motivaatiota ja sitoutumista toimintaan.

Käsityökasvatus voi myös toimia välineenä muiden oppimisen alueiden taitojen tukemisessa ja integroitua osaksi laajempia pedagogisia kokonaisuuksia (esim. Beutin ym., 2025; Yliverronen ym., 2018). STEAM-kasvatuksessa käsityö voi yhdistyä luonnontieteisiin, teknologiaan, taiteisiin ja matematiikkaan (Beutin ym., 2025). Lisäksi yhteiset käsityöprojektit tarjoavat luontevan ympäristön sosiaalisten taitojen harjoittelulle sillä niissä lapset työskentelevät yhdessä, jakavat ideoita ja oppivat huomioimaan toisiaan osana yhteistä tekemistä (Yliverronen ym., 2018).

2.6 Käsityökasvatuksen haasteet

Muuttuneet asenteet käsitöitä ja käsityökasvatusta kohtaan voivat heikentää käsityökasvatuksen asemaa ja vaikeuttaa sen toteuttamista (Karila & Leikkola, 2022). Teollistuvassa yhteiskunnassa käsitöiden ja kädentaitojen osaaminen ei enää ole edellytys selviytymiselle ja tämä muutos on osaltaan vähentänyt käsityökasvatuksen arvostusta Suomessa (Veeber ym., 2015). Myös opettajien oma käsityöllinen osaaminen ja heidän saamansa koulutus vaikuttavat merkittävästi käsityökasvatuksen toteutumiseen ja laatuun (Karila & Leikkola, 2022). Opettaakseen tiettyä käsityötaitoa opettajan on usein ostettava kyseinen taito itse, jotta hän kykenee näyttämään esimerkkiä oppilailleen sekä ohjaamaan heitä taidon harjoittelemisessa (Lepistö & Lindfors, 2015). Mikäli varhaiskasvatuksen opettaja kokee, ettei hän ole saanut suorittamansa tutkinnon aikana riittävää koulutusta käsityökasvatuksen toteuttamiseen, tämä voi muodostua esteeksi käsityökasvatuksen tarjoamiselle (Karila & Leikkola, 2022).

Kansallinen Koulutuksen Arviointikeskus (Karvi) raportoi vuonna 2021, että käsitöitä opetetaan vähiten kaikista varhaiskasvatuksessa opetettavista taito-, ja taideaineista (Juutinen ym., 2021). Kyselyyn vastanneista työntekijöistä 12 % arvioi käsityökasvatuksen toteutuvan heidän yksikössään erittäin hyvin ja 35 % kohtalaisesti, kun taas lähes puolet kyselyyn vastanneista arvioi musiikillisen ja kuvallisen ilmaisen liittyvän kasvatuksen toteutuvan vähittäin kohtalaisesti. Käsityökasvatuksen arvioitiin myös toteutuvan yksiköissä heikoiten kaikista taito- ja taideaineista, ja 18 % kyselyyn vastanneista arvioi käsityökasvatuksen toteutuvan yksikössään huonosti tai erittäin huonosti.

3 Tutkimusongelmat

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, minkälaisia käsitöitä varhaiskasvatuksessa lasten kanssa tehdään, miten varhaiskasvatuksen henkilökunta suhtautuu käsityön opetukseen, ja millaisia mahdollisuuksia sekä esteitä he näkevät käsityökasvatukselle. Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Millaista käsityötoimintaa ja kokonaisia käsityöprojekteja varhaiskasvatuksessa toteutetaan?
2. Miten varhaiskasvatuksessa suhtaudutaan käsityökasvatukseen?
3. Mitä mahdollisuuksia ja esteitä varhaiskasvatuksessa nähdään käsityökasvatuksen toteutumiselle?

4 Menetelmät

Tämä tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jossa pyritään ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkitystä kokonaisvaltaisesti (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Tutkimusmenetelmänä laadullisen tutkimuksen avulla voidaan saavuttaa syvällisiä tutkimustuloksia ja tutkia ilmiöitä, jotka ovat sidoksissa ihmisen tajuntaan, sekä ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään tutkimaan yksittäisiä tapauksia sekä tutkimukseen osallistuneiden näkökulmia ja havaintoja (Puusa & Juuti, 2020). Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan näkemykset, tutkimusmenetelmät sekä ilmiölle annetut merkitykset voivat vaikuttaa tutkimustuloksiin. Tässä tutkimuksessa keskitytään tutkimaan varhaiskasvatuksen käsityökasvatusta ilmiönä ja tutkimuksen tarkoituksena on syventää varhaiskasvatuksen käsityökasvatusta koskevaa tietoa ja ymmärrystä.

Monet tutkimustavat hyödyntävät samoja aineistonkeruumenetelmiä, joita ovat esimerkiksi kyselyt ja haastattelut sekä havainnointi ja erilaisten dokumenttien käyttö (Hirsjärvi ym., 2009). Tässä tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmänä käytettiin kyselyä, sillä se on sekä käytännöllinen että joustava tapa kerätä tietoa, jonka lisäksi se mahdollistaa tiedon keräämisen useilta vastaajilta samanaikaisesti. Tämä helpottaa tutkimusaineiston keräämistä vähentämällä aineiston keräämiseen kuluva aikaa. Kyselyjen avulla tutkimusaineistoa voidaan myös kerätä anonymisti, jolloin vastaajien identiteetit pysyvät salassa tutkimuksen tekijöiltä (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Aineiston kerääminen anonymisti suojelee vastaajien yksityisyyttä ja voi rohkaista heitä vastaamaan kyselyyn rehellisemmin. Tutkimusaineiston monipuolisuutta voidaan lisätä avointen kysymysten avulla, sillä monipuolisemman ja syvällisemmän tutkimusaineiston keräämiseen. Tutkimusaineiston keräämisessä käytetty kysely koostettiin avoimista kysymyksistä, jotta kyselyyn vastanneiden oli mahdollista vastata tutkimuskysymyksiin käyttäen omia sanojaan.

4.1 Osallistajat ja aineiston hankkiminen

Kysely lähetettiin varhaiskasvatusalalla työskenteleville henkilöille Varsinais-Suomen alueella toimiviin päiväkoteihin sekä opintojensa ohessa varhaiskasvatusalalla työskenteleville Turun yliopiston maisteriopiskelijoille. Kyselyyn vastasi yhdeksän varhaiskasvatuksen työntekijää.

Kyselylomake koostui kuudesta avoimesta kysymyksestä, joiden avulla pyrittiin saamaan vastauksia kolmeen tutkimuskysymykseen (Liite 1). Kahdella ensimmäisellä lomakekysymyksellä *1. Millaisia käsitöitä olet toteuttanut lasten kanssa varhaiskasvatuksessa ja 2. Millaisia kokonaisia käsityöprojekteja olet toteuttanut lasten kanssa varhaiskasvatuksessa* pyrittiin löytämään vastaukset ensimmäiseen tutkimusongelmaan (Millaista käsityötoimintaa ja kokonaisia käsityöprojekteja varhaiskasvatuksessa toteutetaan?).

Kolmannella lomakekysymyksellä *3. Miten suhtaudut käsityökasvatukseen varhaiskasvatuksessa* ja neljännellä lomakekysymyksellä *4. Kuinka tärkeää käsityökasvatus on mielestäsi varhaiskasvatuksessa* selvitettiin vastauksia toiseen tutkimusongelmaan (Miten varhaiskasvatuksessa suhtaudutaan käsityökasvatukseen?).

Lomakekysymyksillä viisi *5. Millaisia esteitä näet käsityökasvatuksen toteuttamiselle varhaiskasvatuksessa* ja kuusi *6. Millaisia mahdollisuuksia näet käsityökasvatuksen toteuttamiselle varhaiskasvatuksessa* vastataan kolmanteen tutkimusongelmaan (Mitä mahdollisuuksia ja esteitä varhaiskasvatuksessa nähdään käsityökasvatuksen toteutumiseksi?).

Avoimien kysymysten ansioista voidaan saada sellaista tietoa, jota ei olisi osattu huomioida etukäteen suljettuja kysymyksiä laadittaessa (Hirsjärvi ym., 2009). Jokaiseen lomakekysymykseen saatiin vastaus jokaiselta tutkimukseen osallistujalta. Vastaukset muodostavat yhdessä tutkimuksen aineiston.

4.2 Aineiston analysointi

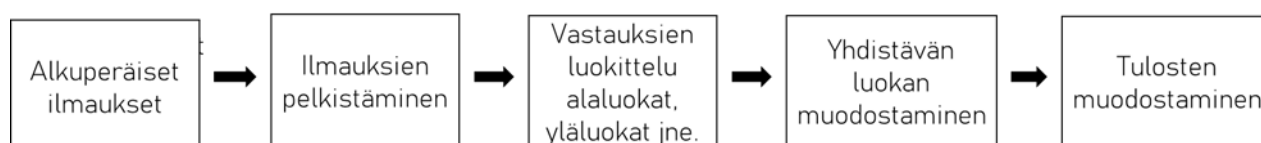
Tutkimusaineistoa analysoidaan aineistolähtöisen sisällönanalyysin tavoin.

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jonka avulla voidaan tehdä monenlaisia tutkimuksia (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Sisällönanalyysillä pyritään järjestämään aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon niin, että ei kadoteta aineiston sisältämää informaatiota. Tämä luo aineistoon selkeyttä, jotta voidaan tehdä selkeitä ja luotettavia johtopäätöksiä. Tutkimusaineistoa ja siitä tehtyjä tulkintoja pyritään kuvailemaan perusteellisesti niin, että ne olisivat tutkittavien tulkintojen ja käsitysten mukaisia (Puusa & Juuti, 2020).

Tutkimusaineiston analysoinnin vaiheet on kuvattu Kuviossa 1. Analysoinnin tarkoituksena on saada avoimien kysymysten vastaukset selkeämmiksi ja yksinkertaisempaan muotoon, sillä vastaukset voivat olla hyvin moninaisia. Tutkimuksen analysointi aloitettiin tutustumalla perusteellisesti aineistoon. Tämän jälkeen siirryttiin sisällönanalyysin ensimmäiseen vaiheeseen eli aineiston pelkistämiseen, joka toteutettiin Word-taulukolla. Taulukoon koottiin aluksi alkuperäiset vastaukset, jotka muutettiin yksinkertaisempaan, pelkistettyyn muotoon. Pelkistämisen tarkoituksena on jättää vastauksista tutkimuksen kannalta epäolennainen pois ja tiivistää vastauksista saatua tietoa (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Pelkistettyjä muotoja vastauksista etsittiin alleviivaamalla tutkimuskysymysten kannalta samanlaisia asioita samalla värillä, jonka jälkeen pelkistetty vastaus kirjattiin taulukon seuraavaan sarakkeeseen. Pelkistäminen voi tapahtua analyysissä siten, että samanlaisia ilmaisuja voidaan vastauksista alleviivata käyttäen erilaisia värejä, jonka jälkeen niistä voidaan muodostaa lista (Tuomi & Sarajärvi, 2018).

Pelkistämisen jälkeen aloitettiin aineiston ryhmittely, jonka perusteella aineisto yhdistettiin eri luokiksi. Ryhmittelyvaiheessa alkuperäisistä vastauksista etsittiin samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia, joiden avulla samaa ilmiötä kuvaavista käsitteistä muodostettiin eri luokkia, joiden pohjalta alaluokat muodostettiin. Luokittelussa aineistoa tiivistetään yhdistämällä yksittäiset tekijät omiin kategorioihinsa niissä esiintyvien samankaltaisten piirteiden perusteella (Tuomi & Sarajärvi, 2018).

Aineistoa luokitellessa kaikki käsityötekniikat huomioitiin omiksi kategorioiksi. Tällaisia tekniikoita oli esimerkiksi tekstiili ja puutyöt. Erilaiset suhtautumiset luokiteltiin joko positiivisiin ja epävarmoihin. Puutteellisiksi resursseiksi luokiteltiin kaikki konkreettiset esineet tai tilat, joiden puuttumisen tai vähäisyyden koettiin vaikeuttavan käsityökasvatuksen toteuttamista. Aineiston luokittelun jälkeen aineisto käsitteellistettiin, jolloin aineistosta erotettiin tutkimukseen tarvittava tieto ja se yhdistettiin teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin.

Kuvio 1. Analyysin eteneminen

Aineiston luokitteluiden yhdistämistä jatketaan niin kauan, kun se on aineiston sisällöstä mahdollista, ja samalla huolehditaan siitä, että sillä säilyy aina yhteys alkuperäiseen lähteeseen (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Taulukossa 1 on esitetty esimerkki teemaan liittyvien ilmauksien analysoimisesta. Analyysin päättelylogiikka on induktiivinen, joka tarkoittaa, että käsitteellistämisen jälkeen aineisto saatiin sellaiseen muotoon, että siitä voitiin muodostaa vastaukset tutkimuskysymyksiin.

Taulukko 1. Esimerkki Miten suhtaudutaan käsitöihin -teemaan liittyvien ilmausten analyysiprosessista

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokat	Yläluokka	Analyyysin tulos
Innolla mutta pienellä varauksella koska omat taidot eivät kaikkeen riitä mitä haluaisi lasten kanssa aina toteuttaa.	Innolla mutta varauksella, omat taidot eivät riitä kaikkiin ideoihin.	Positiivinen mutta varautunut	Epävarma	Epävarma Kokemus omien taitojen puutteellisuudesta voi heikentää käsityökasvatusta kohtaan koettua innostusta
Tätä pitäisi lisätä enemmän. Usein käsityökasvatus sekoitetaan askarteluun ja käsityöt saattavat jäädä hyvin paljon vähäisemmäksi.	Käsityötä pitäisi lisätä enemmän, voi jäädä askartelua vähäisemmäksi.	Positiivinen, käsityökasvatus tärkeää	Positiivinen	
Suhtaudun todella myönteisesti. Olen toiselta ammatiltani kädentaitojen ohjaaja ja haluan monipuolisesti toteuttaa sitä	Positiivinen suhtautuminen, käsityöammatti. Halu toteuttaa monipuolisia käsitöitä.	Positiivinen, omat käsityötaitot vaikuttaa		Positiivinen Omilla käsityöharrastuksilla /käsityötiedolla voi olla positiivinen vaikutus suhtautumiseen käsityötä kohtaan

4.3 Eettiset näkökulmat

Tutkimuksessa noudatettiin Turun yliopiston Tutkimuseettisen neuvottelukunnan eettistä ohjeistusta (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2012). Tutkimuksen kaikissa vaiheissa on noudatettu hyvän tieteellisen käytännön periaatteita, kuten rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä. Tutkimusaineisto kerättiin digitaalisen kyselylomakkeen avulla, ja lomake lähetettiin vastaajille päiväkodin johtajien välityksellä. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja kyselylomakkeen mukana vastaajille lähetettiin viesti, jossa heille kerrottiin tutkimuksen tarkoituksesta, toteutustavoista sekä siitä, miten tutkimusaineistoa tullaan käyttämään. Vastaajille annettiin mahdollisuus päättää itse osallistumisesta ja heillä oli oikeus keskeyttää

osallistumisensa milloin tahansa ilman perusteluja. Tutkimukseen osallistumispyyntö lähetettiin sähköpostilla varhaiskasvatustyksikköjen johtajille, jotka toimittivat kyselyn henkilökunnalle. Kysely oli täysin anonyymi, eikä kyselyn avulla ole mahdollista tunnistaa yksittäisten vastaajien identiteettejä. Näin varmistettiin, että kyselyyn vastaajien henkilöllisyydet pysyivät tutkijoilta salassa. Tutkimuksessa käytetyt menetelmät ovat turvallisia, ja tutkimukseen osallistumisesta ei ole aiheutunut mitään haittaa osallistujille (Hirsjärvi ym., 2009).

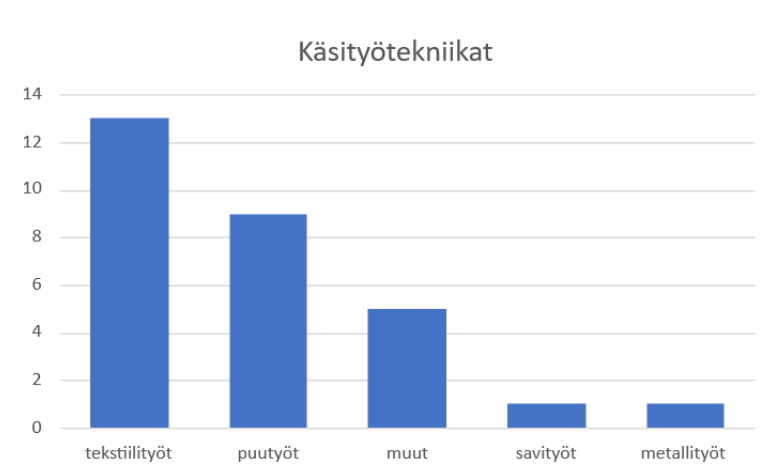
Tutkimus toteutettiin noudattamalla eettisesti vastuullisia ja tiedeyhteisön hyväksymiä toimintatapoja (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Kerättyä aineistoa säilytettiin tutkimuksen ajan luottamuksellisesti ja sitä käytettiin ainoastaan tutkimuksen tarkoituksiin. Aineistonkeruun päätyttyä tutkimusaineisto koottiin yhteen Word-tiedostoon, johon ei ollut pääsyä muilla kuin tutkijoilla. Jokainen tutkimuksen vaihe on kirjattu ylös rehellisesti, huolellisesti ja ne on myös pyritty kuvaamaan mahdollisimman tarkasti niin, että lukijalle selviää, miten aineistoa on käytetty.

5 Tulokset

Tässä luvussa kerrotaan tutkimuksen tulokset. Tulokset esitetään alaluvuissa tutkimuskysymyksittäin: 5.1. Millaista käsityötoimintaa ja kokonaisias käsityöprojekteja varhaiskasvatuksessa toteutetaan, 5.2. Miten varhaiskasvatuksessa suhtaudutaan käsityökasvatukseen, 5.3 Mitä mahdollisuuksia ja esteitä varhaiskasvatuksessa nähdään käsityökasvatuksen toteutumiseksi.

5.1 Käsityötoiminnan ja kokonaisten käsityöprojektien toteuttaminen varhaiskasvatuksessa

Jokainen vastaajista kertoi tehneensä käsitöitä lasten kanssa. Vastaajat olivat valmistaneet lasten kanssa tekstiilitöitä, puutyöitä, savityöitä sekä metallityöitä. Yksi vastaaja kertoi myös valmistaneensa lasten kanssa keramiikkatöitä sekä paperimassatöitä. Analyysin tuloksissa oli kuitenkin havaittavissa eroja siinä, miten monipuolisesti käsityötekniikoita oli käytetty. Kuviosta 2 voidaan havaita, että tekstiili- ja puutyötekniikoita käytettiin varhaiskasvatuksessa huomattavasti useammin kuin muita tekniikoita. Erityisesti tekstiilityöt nousivat esiin yleisimpänä käsityötekniikkana, ja varhaiskasvatusyksiköissä saatettiin valmistaa pelkästään tekstiilitöitä. Kyselyyn vastanneista kuusi kertoi valmistaneensa ryhmänsä lasten kanssa pelkästään tekstiilitöiksi luokiteltavia käsitöitä.

Kuvio 2. Varhaiskasvatuksessa käytettävät käsityötekniikat

Tekstiilitöissä käytettyjä tekniikoita olivat esimerkiksi ompeleminen sekä käsin että koneella, huovuttaminen, kankaanpainanta ja sormivirkkaus. Konkreettisina tuotteina mainittiin ompelemalla valmistetut pehmolelut sekä tupsut. Puutöissä käytettyä tekniikoita olivat esimerkiksi poraaminen, puun vuoleminen sekä maalin käsittely. Konkreettisina tuotteina mainittiin lasten rakentamat majat sekä puusta valmistetut linnunpöntöt. Vastaajat kertoivat valmistamistaan käsityöprojekteista esimerkiksi seuraavaa:

“Ollaan tällä kaudella tehty alle 3 v kanssa huovutustöitä sekä aloitettu liisterin kanssa tekemään palloja. Isompien kanssa ollaan viime kaudella tehty huovutusta, savitöitä yms.”

Kokonaisia käsitöitä kertoi lasten kanssa tehneensä kuusi vastaaja. Kokonaisissa käsityöprojekteissa oli käytetty vain tekstiili- ja puutyötekniikoita. Tekstiilityön tekniikoita käyttämällä oli valmistettu käsinukkeja, kirjastokasseja, huopatoiveita sekä vohvelikankaasta valmistettuja käsipyyhkeitä. Puutyön tekniikoita käyttämällä oli valmistettu vuolemalla tehtyjä soittimia sekä erilaisia leikkiympäristöjä. Eräs vastaaja kertoi valmistaneensa lasten kanssa kokonaisen käsityön tavoin seuraavanlaisia töitä:

“Viimeisimpänä nyt olen lasten kanssa tehnyt ompelutyönä käsinuket ja olemme huovuttaneet tervapartatontuille tonttulakit.”

Vastaajista kaksi ei ollut toteuttanut kokonaisia käsityöprojekteja mutta kertoivat kuitenkin suunnittelevansa parhaillaan kokonaisen käsityön piiriin kuuluvia projekteja. Eräs vastaajista kertoi suunnittelemistaan kokonaisista käsityöprojekteista seuraavaa:

“En ole vielä toteuttanut, mutta suunnitteilla on toteuttaa lasten kanssa yhdessä leikkimaailma erilaisille figuureille, johon tulee esim. kartongista kaupunki, vuoria, jonkinnäköinen vesistö, ehkä huovutettuja eläimiä (huovutetaan eläin, joka leikataan eläimen muotoon), Taikataikinasta kiviä tms. Aijon myös hyödyntää luonnonmateriaaleja tässä.”

5.2 Varhaiskasvatuksen työntekijöiden suhtautuminen käsityökasvatukseen

Kaikki vastaajat kuvasivat suhtautuvansa käsityökasvatukseen positiivisesti ja pitivät sitä tärkeänä osana varhaiskasvatuksen toimintaa. Vastaajien myönteistä suhtautumista käsityökasvatukseen vahvistivat heidän oma kiinnostuksensa käsitöitä kohtaan. Positiivisen suhtautumisen kerrottiin pohjautuvan osittain vastaajien omiin käsityöharrastuksiin tai käsitöihin liittyvään koulutustaustaan. Positiiviset kokemukset lapsuuden käsityötunneilta vahvistivat myös positiivista suhtautumista käsityökasvatusta kohtaan. Aiempien käsityökokemuksen vaikutuksesta työntekijöiden suhtautumiseen kerrottiin esimerkiksi seuraavaa:

”Koulussa se oli kivaa, mutta painottuu enemmän mielestäni eskareihin.”

”Oma innostus ja harrastus vaikuttaa positiivisesti suhtautumiseen.”

Positiivista asennetta käsityökasvatusta kohtaan perusteltiin sillä, että se tarjoaa lapsille uusia kokemuksia sekä mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti erilaisiin käsityötekniikoihin. Lisäksi käsityökasvatukseen nähtiin tukevan lasten materiaalituntemusta ja ymmärrystä erilaisten materiaalien ominaisuuksista. Käsitöiden tekemistä pidettiin merkityksellisenä myös lasten luovuuden ja mielikuvituksen kehittämisen kannalta. Vastaajien mukaan käsityöt voivat toimia myös vaihtoehtoisena toimintana digitaalisten laitteiden käytölle tarjoamalla lapsille mielekästä ja kehittävää tekemistä ruutuajan sijaan esimerkiksi seuraavalla tavalla:

”Jos lapsi on oikein kiinni ruudussa, ei tarvita kuin iso pölkky, nauvoja ja lasten vasara vieroitukseen. Siinä se lapsi istuu ja riemuitsee onnistumisistaan.”

Kaikki vastaajat kokivat käsityökasvatuksen tärkeäksi oppiaineeksi, ja osa vastaajista piti sitä yhtä merkityksellisenä kuin muuta varhaiskasvatuksessa toteutettavaa taidekasvatusta. Lisäksi kuusi vastaajaa perusteli tarkemmin käsityökasvatuksen tärkeyttä. Neljä vastaajaa toi esiin, että käsitöiden tekeminen kehittää monipuolisesti lasten taitoja, kuten hieno- ja karkeamotorisia valmiuksia sekä itsesäätelytaitoja, esimerkiksi keskittymiskykyä ja kärsivällisyyttä. Viisi vastaajaa korosti käsityökasvatuksen tarjoavan lapsille mahdollisuuksia oppia asioita tekemällä ja

kokeilemalla. Kaksi vastaajaa liitti tämänkaltaisen toiminnan myös lasten ymmärryksen vahvistumiseen erilaisista käsityöperinteistä. Lisäksi yksi vastaaja toi esiin, että itse tekeminen tukee lasten valmiuksia esi- ja alkuopetusta varten, mutta ei perustellut sitä, minkälainen toiminta tätä tukee.

Yksi vastaaja kertoi kokevansa myönteisestä suhtautumisestaan huolimatta epävarmuutta käsityökasvatusta kohtaan. Vastaaja kertoi epävarmuuden taustalla olevan kokemus omien taitojen riittämättömyydestä käsityökasvatuksen toteuttamisessa, joka sai hänet suhtautumaan varauksella käsityökasvatusta kohtaan. Hän kuvasi kokemuksiaan seuraavasti:

“Innolla mutta varauksella, omat taidot ei riitä kaikkeen mitä haluaisi toteuttaa”

5.3 Käsityötoiminnan toteutumisen mahdollisuudet

Kyselyyn vastanneet kuvasivat käsityökasvatuksella olevan varhaiskasvatuksessa monipuolisia mahdollisuuksia. Merkittävimpinä mahdollisuuksina nousivat esiin käsityön kautta opittavat konkreettiset taidot sekä käsityötoiminnan hyödyntäminen muun varhaiskasvatustoiminnan rikastuttamisessa. Vastauksissa korostui erityisesti käsityökasvatuksen merkitys lasten itsesäätelytaitojen tukemisessa. Käsitöiden tekemisen nähtiin kehittävän lasten kärsivällisyyttä ja keskittymiskykyä sekä vahvistavan sinnikkyyttä erilaisten haasteiden kohdatessa projektien aikana. Lisäksi käsityökasvatuksen koettiin edistävän lasten motorisia taitoja sekä kognitiivisia valmiuksia, kuten hahmotuskykyä ja materiaalituntemusta. Käsityökasvatuksen avulla nähtiin myös mahdolliseksi rikastuttaa muuta varhaiskasvatustoimintaa esimerkiksi valmistamalla lasten kanssa leikkivälineitä tai rakentamalla leikkiympäristöjä. Vastaajat toivat esiin myös käsityökasvatuksen tarjoamat yhteistyömahdollisuudet esimerkiksi opiskelijoiden tai muiden varhaiskasvatusryhmien kanssa. Käsityön tarjoamista mahdollisuuksista kerrottiin esimerkiksi seuraavaa:

“Meillä ei toiminta olisi yhtä rikasta ilman käsityökasvatuksen konkretiaa. Käsityö tuntuu olevan niitä ainoita asioita, jotka todella tuottavat lapsille omia käyttöesineitä leikkeihin.”

Käsityökasvatuksen koettiin tarjoavan myös mahdollisuuksia herättää lasten kiinnostusta käsitöitä ja käsillä tekemistä kohtaan. Sen kautta lapset pääsevät tutustumaan erilaisiin käsityötekniikoihin ja käsillä tekemisen muotoihin. Vastaajien mukaan kaikilla lapsilla ei ole mahdollisuuksia toteuttaa käsitöitä kotona, eikä monissa kodeissa ole esimerkiksi puutöiden tekemiseen tarvittavia tiloja tai välineitä. Tämän vuoksi varhaiskasvatuksessa toteutettava käsityökasvatus nähtiin tärkeänä, sillä se voi tarjota lapsille ainutlaatuisen mahdollisuuden kokeilla erilaisia tekniikoita sekä valmistaa konkreettisia käsityötuotteita. Vastaajat kertoivat käsityökasvatuksen mahdollisuuksista käsitöihin innostamisessa esimerkiksi seuraavaa:

“Kiinnostuksen herättäminen jo pienenä käsitöitä kohtaan on parasta mitä voin tarjota evakassa.”

5.4 Käsityötoiminnan toteutumisen esteet

Vastaajien mukaan varhaiskasvatuksen käsityötoiminnan toteuttamiselle on kuitenkin monenlaisia esteitä. Esiin nousivat erityisesti resurssipula, kuten rahan, työvälineiden ja materiaalien riittämättömyys sekä käsityökasvatukseen soveltuvien tilojen vähäisyys. Näistä merkittävimpänä esteenä pidettiin rahallisten resurssien puutetta. Vastaajat kuvasivat, että puutteellinen rahoitus rajoittaa henkilöstön mahdollisuuksia hankkia yksikköön käsityökasvatuksessa tarvittavia materiaaleja ja työkaluja. Eräs vastaajista kertoi rahallisten resurssien vaikutuksesta käsityökasvatukseen seuraavaa:

“Kustannukset: Materiaalit maksavat. Työkalut maksavat. Olemme taannoin tehneet talossamme sijoituksen lasten vasaroihin, lasten sahoihin, käsiporiin ja kuorimaveitsiin. Niitä on sen verran, että yksi pienryhmä voi työskennellä kerrallaan. Lautatavaraa saamme usein lahjoituksina. Nauloja menee enemmän, joten niihin täytyy joskus panostaa.”

Vastauksia analysoitaessa havaittiin, että rahallisten resurssien puute oli ajoittain yhteydessä toiseen vastaajien esiin nostamaan haasteeseen eli käsityökasvatuksessa tarvittavien materiaalien ja työkalujen riittämättömyyteen. Vähäinen rahoitus vaikeuttaa materiaalien ja välineiden hankintaa, mikä puolestaan rajoittaa varhaiskasvatuksen

työntekijöiden mahdollisuuksia toteuttaa käsityökasvatusta monipuolisesti. Kaksi vastaajaa toi esiin, että materiaalien ja työkalujen puute vaikeuttaa erityisesti teknisten käsitöiden, kuten puutöiden, toteuttamista varhaiskasvatusyksiköissä. Lisäksi yksi vastaaja mainitsi henkilöstöresurssien vähäisyyden vaikeuttavan käsityökasvatuksen järjestämistä.

“Riittävät materiaalit ja välineet. Läheskään kaikissa päiväkodeissa ei ole omia sahoja, vasaroita yms. mitä hyödyntää.”

Varhaiskasvatusyksiköiden tilojen koettiin myös rajoittavan varhaiskasvatuksen työntekijöiden mahdollisuuksia toteuttaa käsityökasvatusta, erityisesti puukäsitöiden valmistamista. Puutteellisten tilojen nähtiin vaikeuttavan myös tekstiilitöiden toteuttamista sekä rajoittavan mahdollisuuksia säilyttää käsityökasvatuksessa tarvittavia materiaaleja ja välineitä. Yksi vastaajista toi esiin, ettei hänen yksikössään ole riittävästi säilytystilaa käsityötarvikkeille, mikä vaikeuttaa erityisesti puukäsitöissä käytettävien suurikokoisten materiaalien säilyttämistä.

“Itse olen enemmän kovien materiaalien parissa puuhaaja, ja viehän se tilaa. Materiaalien säilytys ja itse työskentelykin vaatii sitä”

Vastaajien mukaan työkalujen, materiaalien ja rahan lisäksi myös ajan puute saattoi rajoittaa käsityökasvatuksen toteuttamista. Kaksi vastaajista kertoi kokevansa, että heidän yksikköjensä kiireelliset aikataulut sekä muu varhaiskasvatustoiminta rajoittavat heidän mahdollisuuksiaan toteuttaa käsityökasvatusta. He kertoivat ajan puutteen vaikutuksista käsityökasvatukseen seuraavaa:

“Liian tiukka aikataulu, jossa ei ole tilaa luovuudelle.”

“Kaikki muu toiminta kyllä välillä verottaa sitä.”

Aineiston analysoinnissa havaittiin, että vastaajat kokivat työntekijöiden asenteilla ja ammattitaidolla olevan merkittävä vaikutus käsityökasvatuksen toteutumiseen varhaiskasvatuksessa. Puutteellisella ammattitaidolla vastaajat viittasivat erityisesti työntekijöiden käsityötaitoihin. Heidän mukaansa heikot käsityötaidot voivat rajoittaa työntekijöiden mahdollisuuksia opettaa lapsille erilaisia käsityötekniikoita sekä

suunnitella ja toteuttaa monipuolisia käsityöprojekteja. Eräs vastaaja kertoo käsityötaitojen vaikutuksesta opetustoimintaan seuraavaa:

“Jos ei itse osaa ommella/sormivirkata tms. on vaikea opettaa tätä lapsille.”

Myös työntekijöiden ennakkoluulojen ja kielteisten asenteiden käsitöitä kohtaan koettiin rajoittavan käsityötoiminnan toteutumista. Vastaajien mukaan asenteisiin voivat vaikuttaa esimerkiksi käsityöhön, erityisesti teknisiin töihin, liitetyt mielikuvat toiminnan vaarallisuudesta tai haastavuudesta. Työntekijöiden asenteiden havaittiin vaikuttavan myös siihen, minkä ikäisten lasten kanssa käsityötoimintaa pidettiin mahdollisena toteuttaa. Yksi vastaajista toi esiin, että käsityöprojektien toteuttaminen koetaan haastavammaksi pienempien lasten kanssa. Hän sanoitti kokemuksiaan seuraavalla tavalla:

“On tärkeää, mutta vaikeaa toteuttaa alle 5-vuotiaiden kanssa.”

6 Pohdinta

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin käsityökasvatuksen toteutumista varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Tutkimuksen tuloksista selvisi, että sekä varhaiskasvatuksessa että esiopetuksessa toteutetaan erilaisia käsityökasvatuksen muotoja. Käsityökasvatuksen toteutumiseen havaittiin vaikuttavan erilaisten materiaalien ja työvälineiden saatavuus sekä työntekijöiden omat asenteet käsitöitä ja käsityökasvatusta kohtaan. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden havaittiin suhtautuvan käsityökasvatukseen positiivisesti ja pitävän sitä tärkeänä osana varhaiskasvatusta.

Tulokset osoittivat, että jokaisen vastaajan varhaiskasvatusyksikössä oli toteutettu käsityötoimintaa lasten kanssa. Käsityötoiminta oli monipuolista ja piti sisällään erilaisia käsityötekniikoita kuten tekstiili - ja puutyötekniikoita. Tulos oli yllättävä, sillä aikaisemmat varhaiskasvatuksen käsityökasvatusta koskevat tutkimukset ovat ilmaisseet huolta käsityökasvatuksen vähentymisestä varhaiskasvatuksessa (esim. Karila & Leikkola, 2022). KARVI:n varhaiskasvatuksen taito, -ja taideaineiden toteutumista koskevassa tutkimuksessa havaittiin, että käsityökasvatus oli useimmissa varhaiskasvatusyksiköissä vähiten toteutettu taidekasvatuksen muoto (Juutinen ym., 2021). Tämän tutkimuksen tuloksiin voi kuitenkin vaikuttaa tutkimusaineiston pieni koko, eikä niiden voida todeta kuvaavaan käsityökasvatuksen määrää yleistettävästi. Tulosten mukaan merkittävä osa käsityökasvatuksesta painottui ositettuihin käsitöihin. Ositettuja käsitöitä valmistettiin selkeästi enemmän kuin kokonaisia käsitöitä, vaikka varhaiskasvatuksen- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat kuitenkin ohjaavat painottamaan käsiyötä kokonaisen käsityön suuntaan (Opetushallitus, 2014; Opetushallitus, 2022).

Tämän tutkimuksen tulosten perusteella käsityökasvatus painottui erilaisten projektien valmistamiseen sekä yksittäisten käsityötaitojen, kuten sahaamisen ja neulan käytön, harjoitteluun. Toteutetut projektit liittyivät pääasiassa tekstiili- ja puutöihin, mutta erityisesti puukäsitöissä hyödynnettyjen tekniikoiden määrä vaikutti varsin vähäiseltä. Tällainen toiminta vastaa kuitenkin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käsityökasvatukselle asetettuja tavoitteita (Opetushallitus, 2014; Opetushallitus, 2022).

Samalla voidaan kuitenkin pohtia, tarjoaako tällainen toteutus lapsille riittävän monipuolisen kuvan eri käsityötekniikoista ja käsillä tekemisen mahdollisuuksista. Tekniikoiden vähäisyys saattaa kaventaa lasten mahdollisuuksia itseilmaisuuksiin sekä erilaisten käsityöllisten taitojen oppimiseen. Tämä on merkittävää, sillä kokonaisessa käsityöprosessissa keskeisessä roolissa ovat ongelmanratkaisu, tuotteen suunnittelu, itseilmaisuus sekä tekijän omien käsityötaitojen syventäminen (Yliverronen, 2014). Varhaiskasvatuksen käsityökasvatuksessa olisi mahdollista toteuttaa monenlaisia puu- ja tekstiilityöprojekteja. Käsityö näyttäytyykin monipuolisena oppiaineena, joka on helposti liitettävissä osaksi varhaiskasvatuksen muuta toimintaa. Aiemmat tutkimukset tukevat käsityötoiminnan monipuolisuutta sekä sen kykyä muotoutua erilaisiksi projekteiksi ja osaksi laajempia kokonaisuuksia (esim. Beutin ym., 2025; Yliverronen, 2019).

Tulokset viittaavat siihen, että varhaiskasvatuksen henkilökunta kokee käsityökasvatuksen pääosin myönteiseksi ja arvokkaaksi osaksi pedagogista toimintaa. Positiivista suhtautumista selitettiin usein omalla harrastuneisuudella ja hyvillä koulukokemuksilla. Havainto herättää kysymyksen siitä, kuinka vahvasti yksilölliset taustat ja henkilökohtainen suhde käsityöhön ohjaavat käsityökasvatuksen toteutumista varhaiskasvatuksessa. Tämä voi tarkoittaa, että käsityökasvatuksen määrä ja laatu saattavat vaihdella merkittävästi yksiköiden ja työntekijöiden välillä riippuen siitä, millaisia kokemuksia ja osaamista henkilöstöllä on. Käsityökasvatuksen tärkeyttä perusteltiin erityisesti sen kokonaisvaltaisilla vaikutuksilla lasten kehitykseen. Käsityötoiminta yhdistää konkreettisesti motoriset taidot, keskittymisen ja pitkäjänteisen työskentelyn sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen. Näin ollen käsityökasvatus voidaan nähdä merkittävänä pedagogisena toimintamuotona, jossa yhdistyvät sekä taitojen harjoittelu että oppimisen prosessit. Tämä havainto tukee aiempaa tutkimusta, jossa käsityökasvatuksen on todettu edistävän lasten ongelmanratkaisutaitoja, havainnointia ja kykyä soveltaa aiempaa osaamista uusiin tilanteisiin (Pöllänen ym., 2020; Veeber ym., 2015). Käsityön tekeminen ei siten ole pelkästään tuotteen valmistamista, vaan prosessi, joka tarjoaa lapselle mahdollisuuden oppia suunnitelmallisuutta ja kokeilemalla oppimista. Tuloksista

nousee myös esiin käsityökasvatuksen rooli osana laajempaa varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa. Käsityö näyttäytyy toimintana, jota voidaan joustavasti liittää muihin sisältöihin ja oppimiskokonaisuuksiin, mikä tekee siitä helposti integroitavan osaksi arjen toimintaa. Tämä tukee käsityön asemaa oppimista rikastuttavana ja monialaisesti hyödynnettävänä sisältönä, kuten myös opetussuunnitelmissa korostetaan (Opetushallitus, 2014; Opetushallitus, 2022).

Käsityökasvatuksen mahdollisuuksia tarkasteltaessa korostui erityisesti itsesäätelytaitojen ja motoristen taitojen tukeminen. Tämä on kiinnostavaa, sillä se osoittaa käsityön merkityksen myös sellaisissa taidoissa, joita pidetään varhaiskasvatuksessa keskeisinä lapsen oppimisvalmiuksien näkökulmasta. Aiempi tutkimus tukee käsityön yhteyttä motoristen ja kognitiivisten taitojen kehittymiseen (esim. Yliverronen, 2022). Lisäksi käsityökasvatuksen nähtiin tarjoavan lapsille mahdollisuuden tutustua erilaisiin käsityön muotoihin ja herättää kiinnostusta käsillä tekemistä kohtaan. Tämä näkökulma on merkittävä, sillä se tuo esiin varhaiskasvatuksen roolin tasa-arvoisten oppimismahdollisuuksien tarjoajana. Mikäli käsityö ei ole osa lapsen arkea kotona, varhaiskasvatuksen käsityökasvatus voi muodostua keskeiseksi ympäristöksi, jossa lapsi pääsee kokeilemaan materiaaleja ja tekniikoita sekä rakentamaan myönteistä suhdetta käsityön tekemiseen.

Käsityökasvatuksen toteutumista estävänä tekijänä nousivat tuloksissa selkeimmin esiin resurssit. Varhaiskasvatuksessa käsitöiden tekemiseen varattu aika, käytettävissä olevat tilat, materiaalit sekä taloudelliset resurssit koettiin usein riittämättömiksi, mikä vaikeutti käsityökasvatuksen toteuttamista. Mikäli toiminnan järjestämiseen liittyy samanaikaisesti useita puutteita, käsityötoiminta voi helposti jäädä kokonaan toteutumatta tai sen määrä jää vähäiseksi. Samansuuntaisia havaintoja on tehty myös aiemmissa tutkimuksissa, joissa käsityökasvatukseen tarvittavien välineiden ja tilojen puutteen on todettu olevan yleistyvä haaste varhaiskasvatuksen käsityökasvatuksen toteuttamisessa (Karila & Leikkola, 2022).

Toisena merkittävänä käsityökasvatuksen toteutumista estävänä tekijänä nähtiin henkilökunnan riittämätön osaaminen. Käsitöiden tekeminen edellyttää usein erilaisten

välineiden ja käsityötekniikoiden hallintaa (Lepistö & Lindfors, 2015). Lisäksi työntekijöiden kokemukset omien käsityötaitojensa riittämättömydestä sekä heidän asenteensa käsityökasvatusta kohtaan voivat heikentää toiminnan toteutumista (Karila & Leikkola, 2022). Puutteellinen osaaminen saattaa myös kaventaa käsityökasvatuksen sisältöjä, jolloin toiminta jää yksipuolisemmaksi ja esimerkiksi erilaisten tekniikoiden sekä materiaalien hyödyntäminen vähenee. Tämä voi osaltaan vaikuttaa siihen, kuinka monipuolisesti lapset pääsevät tutustumaan käsityöprosessiin ja kehittämään omia taitojaan.

7 Tutkimuksen luotettavuustarkastelu ja eettiset näkökulmat

Tutkimuksessa noudatettiin hyvän tieteellisen käytännön periaatteita, joihin kuuluu rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä (Hirsjärvi ym., 2009). Tutkimuksen kaikki vaiheet on kuvattu rehellisesti ja kaikki lähdemerkinnät on merkitty huolellisesti ja oikein. Aineistoa pyrittiin tarkastelemaan objektiivisesti ja mahdolliset ennako-oletukset pyrittiin tiedostamaan, jotta aineistosta pystyttiin tekemään luotettavia tulkintoja.

Tutkimuksen luotettavuutta on pyritty vahvistamaan kuvaamalla kaikkia tutkimuksen vaiheita mahdollisimman selkeästi ja rehellisesti. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusprosessin kuvaaminen on keskeinen osa luotettavuutta (Tuomi & Sarajärvi., 2018). Tutkimuksen toteutus, aineiston keruu sekä analyysivaiheet on kuvattu tarkasti niin, että lukija pystyy seuraamaan tutkimuksen etenemistä ja arvioimaan sen luotettavuutta. Myös aineiston hankinta on tarkasti kuvattu ja analyysin vaiheet on kerrottu tarkasti. Tutkimuksen toistettavuus lisää tutkimuksen luotettavuutta, koska tulokset pystytään tarkistamaan tekemällä tutkimus uudestaan täysin samanlaisena (ks. Hirsjärvi ym., 2009).

Aineiston analyysi toteutettiin huolellisesti ja systemaattisesti. Kyselyistä saadut vastaukset käytiin läpi useaan kertaan, jotta aineistosta nousevat keskeiset teemat voitiin tunnistaa mahdollisimman tarkasti. Tuloksia esittäessä vastaajien näkemykset kuvattiin mahdollisimman tarkasti ja totuudenmukaisesti. Vastausten luotettavuutta vahvistettiin myös käyttämällä aineisto-otteita, jotta lukija voi nähdä, mihin esitetyt tulokset perustuvat. Aineisto-otteiden käyttö lisää tutkimuksen luotettavuutta ja auttaa ymmärtämään vastaajien kokemuksia ja mielipiteitä tutkittavasta kohteesta (Hirsjärvi ym., 2009).

Aineiston koko on merkittävässä asemassa, kun puhutaan tutkimuksen luotettavuudesta. Tässä tutkimuksessa aineisto jäi pieneksi, joten se ei kuvaa laajasti varhaiskasvatuksen työntekijöiden mielipiteitä eikä ole yleistettävissä suomalaiseen varhaiskasvatukseen. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena onkin yleistettävyyden sijaan saada syvälinen ymmärrys ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi., 2018).

Tutkimuksen luotettavuutta heikentää myös se, että aineisto perustuu kokonaisuutena vastaajien omiin mielipiteisiin, näkemyksiin ja kokemuksiin kuten aina, kun aineiston keruumenetelmänä käytetään kyselyä. Tämä voi aiheuttaa sen, että vastaajat ovat tehneet kokemuksistaan omia tulkintojaan ja saattavat kertoa asioita eri tavalla, kuin käytännössä asiat toteutuvat.

Tutkimus toteutettiin noudattamalla eettisiä käytänteitä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta., 2012). Tutkimusaineisto kerättiin niin, että tutkimukseen osallistuneiden nimet ja henkilöllisyydet sekä toimipaikat pysyivät salassa tutkijoilta. Tämä varmistettiin lähettämällä tutkimuskysely päiväkotien johtajille, jotka puolestaan lähettivät sen alaisilleen, jolloin tutkimuksen tekijät eivät olleet suorassa kontaktissa tutkimukseen osallistuvien kanssa. Tutkimusaineisto kerättiin digitaalisen kyselylomakkeen avulla, joka pidettiin täysin anonyyminä, jolloin vastaajien nimet eivät tallentuneet lomakkeeseen.

Tutkimuksen tuottamana uutena tietona voidaan pitää sitä, että käsityöllistä toimintaa toteutettiin kaikissa tutkimukseen osallistuneissa ryhmissä. Tulosta tulee kuitenkin tarkastella kriittisesti, sillä pieni vastaajamäärä on voinut vaikuttaa siihen ja vääristää kokonaiskuvaa. Tästä syystä havaintoa ei voida yleistää laajemmaksi ilmiöksi. Tutkimus oli kuitenkin samassa linjassa aikaisempien tutkimusten kanssa käsityöllisen toiminnan mahdollisuuksia ja haasteita koskien. Tutkimustuloksia voidaan käyttää hyödyksi esimerkiksi käsityökasvatuksen toteutumisen arvioinnissa sekä mahdollisten kehityksen tarpeiden paikantamisessa. Tutkimus pitää sisällään myös konkreettisia esimerkkejä varhaiskasvatuksessa toteutetuista käsitöistä, jotka voivat tarjota ideoita ja inspiraatiota tuleville käsityökasvatuksen projekteille. Jatkotutkimukset voisivat esimerkiksi pyrkiä selvittämään, minkälaista koulutusta varhaiskasvatuksen henkilökunta kokisi tarvitsevansa käsityökasvatuksen laadukkaaseen toteuttamiseen, sekä millaisia käsitöitä varhaiskasvatustyöntekijät ovat valmistaneet eri ikäisten lasten kanssa.

Lähteet

- Alamäki, A. (1997). *Käsityö- ja teknologiakasvatuksen kehittämisen lähtökohtia varhaiskasvatuksessa*. Turun Yliopisto.
- Beutin, J., Arndt, M., & Blumenthal, S. (2025). Out-of-Field Teaching in Craft Education as a Part of Early STEM: *The Situation at German Elementary Schools*. *Education Sciences*, 15(7). <https://doi.org/10.3390/educsci15070926> (Luettu 25.3.2026).
- Grönman, S., Lindfors, E., & Rönkkö, M. L. (2022). Esiopetusikäisten lastentavoiteorientaatiot ja ohjausvuorovaikutuksen tarve käsityön oppimisprosessissa. *Journal of Early Childhood Education Research*, 11(1), 151–178. <https://journal.fi/jecer/article/view/114012> (Luettu 18.1.2026).
- Hilmola, A. J., & Autio, O. (2017). Käsityö ja asenteet – oppiaineen tulevaisuus., *Ainedidaktiikka*, 1(1), 39–59. <https://doi.org/10.23988/ad.v1i1.60731> (Luettu 23.1.2026).
- Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (2009). Tutki ja kirjoita (15th ed.). Tammi
- Hope, G. 2005. The Types of Drawings that Young Children Produce in Response to Design Tasks. *Design & Technology Association*, 10(1), 44–53. <https://doi.org/10.24377/DTEIJ.article1104> (Luettu 16.1.2026).
- Juutinen, J., Siippainen, A., Marjanen, J., Sarkkinen, T., Lundkvist, M., Mykkänen, A., Raitala, M., Rissanen, M. J., & Ruokonen, I. (2021). Pedagogisia jatkumaita ja ilmaisun iloa! Viisivuotiaiden pedagogiikka ja taito- ja taidekasvatuksen nykytila varhaiskasvatuksessa. Kansallinen Koulutuksen Arviointikeskus. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/pedagogisia-jatkumaita-ja-ilmaisun-iloa-viisivuotiaiden-pedagogiikka-ja-taito-ja-taidekasvatuksen-nykytila-varhaiskasvatuksessa> (Luettu 4.2.2026).
- Karila, K., & Leikkola, S. (2022). Varhaisvuosien opettajat käsityö- ja teknologiakasvatuksen osaamistaan arvioimassa ja kehittämässä. *Journal of Early Childhood Education Research*, 11(2), 25–47. <https://journal.fi/jecer/article/view/115164> Luettu (15.1.2026).
- Kröger, T. (2020). *Käsityökasvatuksen perusteet*. Punomo. https://static.punomo.fi/uploads/2020/01/kasityokasvatus_v2.pdf (Luettu 5.11.2026).
- Marjanen, P., & Metsärinne, M. (2019). The Development of Craft Education in Finnish Schools. *Nordic Journal of Educational History*, 6(1), 49–70. <https://doi.org/10.36368/njedh.v6i1.124>. (Luettu 20.11.2025).

- Milne, L. (2013). Nurturing the designerly thinking and design capabilities of five-year-olds: technology in the new entrant classroom. *International Journal of Technology and Design Education*, 23(2), 349–360. doi.org/10.1007/s10798-011-9182-4 (Luettu 10.1.2026).
- Opetushallitus. (2014). *Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet*. Opetushallitus. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/esiopetuksen-opetussuunnitelmien-perusteet> (Luettu 4.11.2025).
- Opetushallitus. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. Opetushallitus. <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-2022> (luettu 4.11.2025).
- Pöllänen, S., & Kröger, T. (2004). Näkökulmia kokonaiseen käsityöhön. Teoksessa. Enkenberg, J, Savolainen, E, Väisänen, P & Ahonen, K. *Tutkiva opettajankoulutus - taitava opettaja* (s. 160–173). Joensuun yliopisto, Savonlinnan opettajankoulutuslaitos.
- Puusanen, A., & Juuti, P. (2020). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus.
- Ruokonen, I. (toim.). (2022). *Ilmaisun ilo: Käsikirja 0–8-vuotiaiden taito- ja taidekasvatukseen*. PS-kustannus.
- Rönkkö, M-L., Aerila, J-A., Stenius, T. (2025) Crafting Humorous Soft Toys: Incorporating Humour to a Holistic Craft Process in Early Years Education. *Design and Technology Education; An Internaitonal Journal*, 30(1). <https://doi.org/10.24377/DTEIJ.article3040> (Luettu 24.10.2025).
- Tuominen, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. (2 painos). Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tutkimuseettinen Neuvottelukunta. (2012). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. TENK. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/htk_ohje_verkko14112012.pdf (Luettu 14.4.2026).
- Veeber, E., Syrjäläinen, E., & Lind, E. (2015). A discussion of the necessity of craft education in the 21st century. *Techne Serien - Research in Sloyd Education and Craft Science A*, 22(1), 160–173. <https://journals.oslomet.no/techneA/article/view/875> (Luettu 16.1.2026).

- Yliverronen, V. (2014). *From Story to Product: Pre-schoolers' Designing and Making Processes in a Holistic Craft Context*. Turun Yliopisto.
https://www.researchgate.net/publication/357096332_From_Story_to_Product_Pre-schoolers'_Designing_and_Making_Processes_in_a_Holistic_Craft_Context
(Luettu 14.1.2026).
- Yliverronen, V., & Seitanmaa-Hakkarainen, S. (2016). *Learning craft skills: exploring preschoolers' craft-making process*. Oslo and Akershus University College, Learning Centre and Library. <http://hdl.handle.net/10138/172692> (Luettu 20.1.2026).
- Yliverronen, V., Marjanen, P., & Seitamaa-Hakkarainen, P. (2018). Peer Collaboration of Six-year-olds when Undertaking a Design Task. *Design and Technology Education: An International Journal*, 23(2), 1–23.
<https://doi.org/10.24377/DTEIJ.article1516>
(Luettu 4.2.2026).
- Yliverronen, V. (2019). *Esiopetuksen käsityö: Kolme tapaustutkimusta esikoululaisista käsityötehtävien parissa*. Helsingin yliopisto.
<http://hdl.handle.net/10138/304448> (Luettu 9.1.2026).

Liitteet

Liite 1 Kyselylomake

Tutkimusaineiston keräämisessä käytetty Webropol-kysely

käsityökasvatus varhaiskasvatuksessa

1. Millaisia käsitöitä olet toteuttanut lasten kanssa varhaiskasvatuksessa?

---

2. Millaisia kokonaisia käsityöprojekteja olet toteuttanut lasten kanssa varhaiskasvatuksessa?

---

3. Miten suhtaudut käsityökasvatukseen varhaiskasvatuksessa?

---

4. Kuinka tärkeää käsityökasvatus on mielestäsi varhaiskasvatuksessa?

---

5. Millaisia esteitä näet käsityökasvatuksen toteuttamiselle varhaiskasvatuksessa?

---

6. Millaisia mahdollisuuksia näet käsityökasvatuksen toteuttamiselle varhaiskasvatuksessa?
